

Čtvrté komnaty – komentář ke druhé kapitole

obecně:

- pokračujeme v objasňování předchozího
- za pomoci dalšího symbolu: vody
- otázka „techniky“ (lze vybudovat nějakou techniku, která by nás přivedla ke zde popisované zkušenosti?)

Terezie pokračuje v psaní po přerušení způsobeném nemocí, zakládáním, smrtí nuncia Ormaneta (předvídá se zhoršení situace), proto ony opětné připomínky, že „už docela zapoměla, o čem mluvila“ a omluvy za případnou chaotičnost a nesoustavnost ve výkladu předkládaných témat života modlitby. Řeč má podle ní být o *consuelos spirituales* (duchovních útěchách), jak nyní nazývá to, čemu v předchozí kapitole říkala *gustos de Dios* (okoušení Boha) a ještě jinde (v *Knize Života* a v *Cestě dokonalosti*) „**modlitba klidu**“, *oración de quietud*.¹

Zatímco v *Knize života* ji představovala jako první způsob mystické modlitby, vázaný na vůli jako hybný faktor duchovního života (rozumí se jí vůle k lásce, vůle milovat, nikoliv voluntarismus), ve čtvrtých komnatách Hradu se důraz přesouvá z vůle na „hlubinu duše“, „střed“, odkud je vůle ovlivňována.

V druhém odstavci za pomoci obrazu **vody**, dvou pramenů² Terezie sděluje, že se tu setkáváme s jevy dvojího druhu: jedny jsou velmi „očividné“ a projevující se skrze naši tělesnost - jako voda, která „s hlukem“ zaplňuje nádrž, když proudí ze vzdáleného pramene skrze složitý systém vodních kanálů až do nádrže, tak se někdy děje během modlitby i nám, když díky naší spolu-práci (meditací nad stvořením, rozumovým úsilím, tj. využíváním různých schopností, jimiž nás Bůh obdařil) zúrodňujeme a zavlažujeme půdu našeho nitra. Jindy však naši modlitbu doprovází hluboký doprovází klid, jako když voda proudí tiše z pramene přímo do nádrže. Právě tak tu modlitba klidu není plodem našeho úsilí, ale čerpáním nijak nezaslouženého daru, od pramene.

Pramen má svůj původ v Pánovi hradu, nachází se v největší hlubině našeho nitra. Boží působení v člověku, které nám přináší život tedy není vnější či nám cizí, ale je zdrojem, je v samém jádru našeho lidství. Toto Boží působení je zároveň tvůrčí, znovu utváří lidskou existenci, ale nijak přitom člověka nezatěžuje, nevysiluje, ba naopak rozšiřuje naše nitro, vytváří v nás místo pro stále další přijímání daru života (*dilatasti cor meum*, ještě jednou cituje v této kapitole Terezie verš žalmu). Čím více daru je přijato, tím více se zvětšuje naše kapacita ho dále pojmát.

Dar ovšem zůstává darem. Nelze si ho „přivodit“ žádnou technikou či askezí, předmětnou či nepředmětnou meditací. Není tu přímá úměra mezi naší iniciativou a možností nabytí nezištného Božího daru (viz č. 9-10). Nezbývá než se disponovat a setrvat i nadále v postoji pokory, abychom vstoupili do hájemství oné absolutní nezištnosti, která nás bude provázet od nynějška až do sedmých komnat.

Vstup do čtvrtých komnat a do mystické zkušenosti není vyvolán etickou proměnou, změnou v chování („jestliže dosud jsem byl dobrý, nyní budu usilovat být ještě lepší“), novost tu je zapříčiněna novým prožitkem Boží lásky: zkušeností s její nezištností. V okamžiku zakoušení této nezištnosti dochází ke zlomu a objevu nového území vztahu.

¹ Název Terezie převzala z dobové duchovní literatury (viz komentář k následující kapitole), chce postihnout stav hlubokého zklidnění po předchozím, velmi komplexním duševně-duchovním stavu. Naše mysl a představivost přitom mohou dále „hlučet“, potulovat se jinde, protože pouze vůle tu je zasažena mystickou milostí a přitahována hlubinami Božího tajemství.

² Viz též CD 11-21

Zároveň jsme k novému zakoušení skutečně uschopněni a tato naše kapacita může dále růst, prohlubovat se.

Vůle sama tedy všude nedospěje. Avšak láska a vůle jsou tu přeci jen důležité: chci? Co vlastně chci? Kam se upírá má touha? Z této volby pak plyne i naše schopnost nově milovat, nově zakoušet Boží lásku, která je nad námi rozprostřena a žádá si, abychom otevřeli oči a objevili ji, dotkli se jí ve svém životě. Abychom tedy o ni vůbec stáli.